

La família biològica en l'àmbit de la protecció a la infància: processos d'acció socioeducativa

Entitat que finança: Ministeri de Ciència e Innovació

I+D EDU2011-30144-C02-01/02.

(2012-2014)

Resum de la recerca

El grup GRISIJ (Grup de Recerca sobre Intervencions socioeducatives en la Infància i la Joventut), format per investigadors de la Universitat de Barcelona, de la Universitat de Lleida i de la Universitat Rovira i Virgili, està duent a terme el projecte de recerca ***La família biològica en l'àmbit de la protecció a la infància: processos d'acció socioeducativa***.

La finalitat d'aquesta investigació és contribuir al coneixement dels processos necessaris per a la reunificació de les famílies que estan en el sistema de protecció de la infància. Concretament pretenem elaborar un Programa de Suport per a les famílies biològiques que tenen els seus fills i filles en una mesura de separació provisional (acolliment familiar o residencial), per promoure el desenvolupament de les seves capacitats parentals i fomentar els processos de resiliència de tots els membres de la família.

La contribució científica que proporciona el present projecte està relacionada amb el coneixement científic i innovador respecte a la realitat de la intervenció amb famílies i amb la protecció de la infància, i encaixa amb dos reptes en protecció a la infància en el context del Programa Marc I + D de la Unió Europea "Family Life": incorporar en els processos formatius a la família biològica i oferir suport a aquestes per aconseguir la reunificació familiar.

Centrant el focus d'estudi en la família biològica, el projecte donarà com a producte un programa de formació per a la família biològica i els fills i filles en situació d'acolliment. Aquest ha de donar resposta a les necessitats de tots dos per garantir la possibilitat de reunificació. Per a això, se centrarà la intervenció socioeducativa en

quatre moments del procés: durant la separació del nen o la nena, el seguiment de l'acolliment, la reunificació familiar i la post-reunificació familiar. Els resultats pretenen contribuir a la millora en la qualitat de vida de la infància i les seves famílies. En aquest sentit obre un possible ventall d'estudis que, fins ara, no s'han investigat, ja que el caràcter innovador dels objectius plantejats, creix en orientar aquesta investigació a la recerca de la seva repercussió per a l'acció socioeducativa en els casos de protecció de la infància que ha requerit la separació del nucli familiar.

Els objectius de la recerca són:

1. **Identificar les necessitats** específiques de les famílies i dels fills i filles en situació de separació com a mesura de protecció, **des de l'òptica dels protagonistes** i dels **tècnics de protecció a la infància**.
2. **Analitzar la realitat personal, familiar i social de les famílies** amb fills i filles que estan en diferents mesures de protecció a la infància que impliquen la separació del nucli familiar.
3. **Elaborar un Programa de Suport per a las famílies biològiques** que tenen els seus fills i filles sota una mesura de separació provisional (acolliment familiar o residencial), per a promoure el desenvolupament de les seves capacitats parentals i fomentar els processos de resiliència de tots els membres de la família.

El projecte es desenvolupa en diferents fases:

- A. Fase de coneixement-comprensió de l'estat de la qüestió. Creació del Marc teòric.
- B. Fase d'entrada en escenari i recollida de dades. Aquesta fase ha estat possible gràcies a la col·laboració i participació de les famílies, adolescents i professionals del sistema de protecció a la infància de quatre comunitats autònomes (Catalunya, Illes Balears, Cantàbria i Galícia). Respecte als professionals s'han dut a terme 9 grups de discussió, on han participat un total de 63 persones; respecte a les famílies, s'han realitzat 8 grups de discussió, on han participat 42 persones (34 d'aquestes estaven reunificades), i respecte als nens i nenes s'han realitzat 16 entrevistes individuals i 5 grupals en les que han participat un total de 30 nens i nenes i adolescents.
- C. Fase de comprensió i anàlisi de les necessitats formatives de les famílies biològiques que tenen els seus fills en acolliment familiar o acolliment residencial. Transformació de les necessitats dels grups de discussió en els objectius i continguts per l'elaboració d'un programa de formació i suport per a les famílies biològiques que tenen els seus fills en acolliment familiar o residencial. De l'anàlisi dels grups de discussió, el grup GRISU elaboraria una primera proposta de programa adreçat a les famílies biològiques.

- D. Fase final. Aplicació pilot del programa, un cop finalitzat l'elaboració provisional del programa, cadascuna de les comunitats autònomes, aplicarà una part del mateix per avaluar la seva adequació inicial i posteriorment es farà l'elaboració definitiva del Programa de suport a les famílies biològiques.

Partint d'aquesta visió resilient de la capacitat i preservació familiar, es proposa un projecte innovador en quant a la seva metodologia (treball grupal amb la família biològica i els fills i filles en situació d'acolliment), projecte que encaixa dins de les prioritats del Pla estratègic nacional d'infància i Adolescència (2006-2009) i dins de les polítiques socials nacionals i internacionals.

Quant a la seva utilitat i contribució tècnica, atès que el present projecte ha estat plantejat com una resposta a les necessitats sentides i manifestades pels professionals i responsables dels Serveis de Protecció a la Infància i Adolescència, es pot dir que és una investigació beneficosa per a la totalitat dels professionals que treballen amb les famílies i amb els nens i nenes en situació de protecció de la infància. El benestar del nen i la nena passa per la capacitat de la seva família (pares) en exercir de manera competent les seves funcions. Capacitar les famílies per prevenir la situació de risc o desamparament del menor (preservació familiar) és molt important, però també ho és, treballar amb aquelles que en un moment determinat no van saber afrontar les seves funcions i obligacions parentals. Aquestes, necessiten que es generi coneixement sobre els processos d'intervenció socioeducativa amb les famílies biològiques. El projecte permetrà avenços científics per donar resposta a les necessitats educatives d'aquestes famílies, actuant amb elles i no sobre elles.

Investigadores Principals

M. Àngels Balsells Bailón. Universitat de Lleida.

Crescencia Pastor Vicente. Universitat de Barcelona.

Membre del grup GRISJ

Carmen Ponce Alifonso. Universitat Rovira i Virgili